



Eurooppalaisen vähittäismaksamisen kehityssuunta ja sen vaikutukset Suomen markkinoihin

19.5.2021 – Analyysi – Raha ja maksaminen



Kari Kemppainen



Pasi Miettinen
Vanhempi ekonomisti



Jussi Terho

Teknologian kehittyminen on kiihdyttänyt vähittäismaksamisen muutosta. Eurooppaan luotu yhtenäinen euromaksualue ja yhteisten eurooppalaisten maksustandardien käyttöönotto ovat olleet merkittäviä askeleita maksamisen kehityksessä viime vuosina. Myös alan sääntelyä on harmonisoitu. Tapahtunut kehitys ei kuitenkaan vielä vastaa teknologian tuomiin mahdollisuuksiin. Siksi Euroopan keskuspankki ja Euroopan komissio ovat nostaneet eurooppalaisen vähittäismaksamisen ja sen kilpailukyvyn parantamisen yhdeksi kärkihankkeekseen tulevina vuosina. Eurooppalaiset vähittäismaksustrategiat antavat suuntaviivat kehitykselle, joka mahdollistaa kuluttajille turvallisen ja yhtenäisen eurooppalaisen maksamisen erityisesti kaupan yhteydessä.



Digitalisaatio ja muutokset kuluttajien käyttäytymisessä vaikuttavat maksamiseen

Maksamisen muutoksesta on puhuttu ja kirjoitettu pitkään. Muutoksesta huolimatta maksamisen perusolemus eli se, että raha vaihtaa omistajaa, ei ole muuttumassa. Maksamista muokkaavista tekijöistä on tunnistettavissa ainakin digitalisaatio, kulutustottumusten muuttuminen ja lainsäädännön kehittyminen. Tarkastelemalla omaa tai ympärillämme olevien ihmisten käyttäytymistä esimerkiksi kaupan tai ravintolan kassalla, voimme havaita korttimaksamisen korvanneen käteisen käytön suurelta osin. Muutos on nähtävissä myös pankkien ja viranomaisten julkaisemista tilastoista. Euromääräiset tilisiirrot ja niiden välittämiseen käytetty infrastruktuuri ovat vakiintuneet, mutta käteisen lisäksi kuluttajilla ei ole käytössä muita maksutapoja, jotka toimisivat kattavasti koko euroalueella.

Keskustelussa on muutaman viime vuoden aikana noussut korostetusti esiin tarve varmistaa luotettava ja tehokas eurooppalainen tapa maksaa. Painotus näkyy eurojärjestelmän ja Euroopan komission uusituissa vähittäismaksustrategioissa, joissa asia on nostettu prioriteetiksi. Kehitystä ovat vauhdittaneet mm. reaaliaikaisuus, toimialan uudenlaiset uhat, tietosuojan merkitys, eurooppalainen suvereniteetti sekä myös eurovaluutan kansainvälinen rooli. Asia ei kuitenkaan ole lähtenyt liikkeelle vain viranomaisista, vaan myös eurooppalaiset pankit ovat tunnistanee tarpeen ja olleet aloitteellisia.

Perinteisillä pankeilla on keskeinen rooli maksamisen arvoketjussa, ja maksujen välitys on ollut pankkien ydinliiketoimintaa. Kuluttajalle pankin asiakkuus on usein palvelupaketti, johon liittyy esimerkiksi pankkitili, maksukortti ja tunnistusväline, mutta mahdollisesti myös sijoittamisen palveluita ja asuntolaina. Sääntelyn muutokset sekä teknologian kehityksen mahdollistama kulutuksen muuttuminen ajasta ja paikasta riippumattomaksi on tarjonnut uusille toimijoille mahdollisuuden tulla perinteisten palveluntarjoajien rinnalle. Viime vuosina maksamisen alueelle onkin tullut toimijoita big tech- ja fintech -yritysten joukosta. Mielenkiintoinen kysymys on, mikä on pankkien

rooli maksamisessa tulevaisuudessa ja ketkä tulevat hallitsemaan maksamisen kenttää. Eurooppalaisella strategialla linjataan yhdenmukaisia toimintaedellytyksiä erilaisille maksupalveluiden tarjoajille.

Uusitut eurooppalaiset vähittäismaksustrategiat

Sekä eurojärjestelmä että Euroopan komissio ovat nostaneet vähittäismaksamisen kehityksen voimakkaasti esiin. Marraskuussa 2019 EKP:n johtokunnan silloinen jäsen Benoît Cœuré esitteli eurojärjestelmän uusitun [vähittäismaksustrategian](#), jolla pyritään edistämään yleiseurooppalaisten vähittäismaksuratkaisujen syntymistä. Eurojärjestelmä on täsmentänyt [strategiaa](#) edelleen huhtikuussa 2021, ja yhtenäisen eurooppalaisen maksuratkaisun lisäksi tärkeimmät muut painopisteet ovat pikamaksamisen täysimääräinen hyödyntäminen, parannukset rajat ylittäviin maksuihin sekä erilaisten innovaatioiden ja niiden varaan rakentuvien parempien rahoituspalveluiden tukeminen. Vaikka eurojärjestelmän strategia keskittyy ensisijaisesti digitaalisiin palveluihin, on sekä strategiassa että muussa EKP:n viestinnässä kiinnitetty huomiota siihen, että palveluiden kehittämisessä on huomioitava myös ne, joille digitaalisten palveluiden käyttö on vaikeaa tai mahdotonta. Tätä linjausta tukee myös EKP:n saman aikaisesti julkaisema [käteistä rahaa koskeva strategia](#). Myös Suomen Pankki on aiemmin julkaissut omat [linjauksensa](#) käteispalvelujen ylläpitämiseksi.

Vähittäismaksamisen strategian päätavoite on tukea koko Euroopan unionin alueella toimivien sähköisten maksutapojen käyttöönottoa. Strategia asettaa kehitettävälle ratkaisuille viisi päätavoitetta.

1. Maksamisen tulisi olla kuluttajille sujuvaa ja toimittava samalla tavalla koko Euroopan unionin alueella. Keskeistä on luoda maksutavalle Euroopan laajuinen kattavuus ja laaja kauppiaiden hyväksyntä.
2. Maksamisen on oltava helppoa, turvallista, käyttäjäystävällistä ja kustannustehokasta niin kuluttajille kuin kauppiaille.
3. Järjestelmän on oltava turvallinen, ja sen on täytettävä kaikki sääntelyn asettamat vaatimukset. Sen on suojattava kuluttajaa väärinkäytöksiltä.
4. Kuluttajille maksutapa näkyy eurooppalaisena brändinä, joka ilmentää paitsi Euroopan laajuista käyttömahdollisuutta myös sitä, että maksuratkaisu noudattaa eurooppalaista lainsäädäntöä ja arvoja sekä tieto- ja kuluttajansuojaa.
5. Pitkällä aikavälillä EU-kansalaiset voivat käyttää maksutapaa myös globaalisti.

Euroopan komissio julkaisi puolestaan oman [vähittäismaksustrategiansa](#) syyskuussa 2020. Strategia kuuluu digitaalisen rahoituksen pakettiin, jonka muut osat ovat digitaalisen rahoituksen strategia sekä kryptovaroja ja digitaalista häiriönsietokykyä koskevat lainsäädäntöehdotukset. Vähittäismaksuihin on kiinnitetty komissiossa erityistä huomiota, koska ne ovat tänä päivänä eturintamassa digitaalisten innovaatioiden hyödyntämisessä. Komission strategian tavoitteena on taata Euroopan kansalaisille ja yrityksille turvalliset, nopeat ja luotettavat maksupalvelut. Komission asettama visio muodostuu kolmesta osasta:

1. tarjota kansalaisille ja yrityksille laaja ja monipuolinen valikoima turvallisia ja tehokkaita maksuratkaisuja, joita tukevat kilpailukykyiset ja innovatiiviset

maksamisen markkinat

2. tukea yleiseurooppalaisia maksuratkaisuja, jotka vahvistavat sisämarkkinoita ja Euroopan strategista riippumattomuutta
3. rajat ylittävien maksujen kehittäminen yhdessä EU:n ulkopuolisten tahojen kanssa.

Komission vähittäismaksamisen strategia korostaa reaaliaikaisen maksamisen merkitystä tehokkuuden lähteenä. Maksamisen eurooppalainen suvereniteetti tunnustetaan kriittiseksi voimavaraksi. Euroopan komissio perustelee vähittäismaksustrategiaansa myös kilpailullisilla näkökohdilla. Sen tavoitteena on luoda kilpailukykyiset maksumarkkinat, joilla on reilut ja tasavertaiset edellytykset innovatiivisten ratkaisujen tarjoamiseksi. Komission ja eurojärjestelmän strategiset tavoitteet täydentävät toisiaan ja tähtäävät samoihin päämääriin.

Yhteenvedona eurojärjestelmän ja Euroopan komission vähittäismaksamisen linjauksista voidaan todeta, että molemmat instituutiot korostavat eurooppalaisiin kuluttaja- ja tietosuojasääntöihin nojaavien, Euroopassa hallinnoitujen maksutapojen ja maksujärjestelmien tärkeyttä sekä tarvetta kehittää reaaliaikaisen maksamisen palveluita loppukäyttäjien tarpeisiin. Huomiota on kiinnitetty kilpailullisten markkinoiden edellytyksiin, joita innovatiivisten maksupalveluiden kehittäminen ja tuottaminen kuluttajien ja yritysten käyttöön vaativat.

Strategiaa jalkauttamassa

Kuluttajille kohdennetut uudet palvelut

Eurooppalainen maksamisen kenttä on laaja ja epäyhtenäinen. Se perustuu osittain vanhaan teknologiaan, minkä vuoksi palveluiden kehittäminen vastaamaan kuluttajien uusia tarpeita on osoittautunut vaikeaksi. Useissa Euroopan maissa vallitsevana päivittäismaksamisen välineenä on kansainvälinen maksukortti, kun taas joissain maissa käytetään kansallisia kortteja. Kuluttajien käyttöön suunnatut pikamaksusovellukset ovat myös useimmiten kansallisia.

Joukko eurooppalaisia toimijoita käynnisti heinäkuussa 2020 [European Payments Initiative \(EPI\)](#) -nimisen hankkeen. Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on yhdenmukaistaa sähköistä päivittäismaksamista Euroopassa sekä tehdä siitä tehokkaampaa ja halvempaa nimenomaan eurooppalaista maksamisen infrastruktuuria ja välineistöä, kuten SEPA-pikasiirtoa, hyödyntämällä. EPI:n palvelut koostuisivat korttimaksamisesta sekä mobiilimaksuista verkkokaupassa ja henkilöiden välillä. EPI:ssä korostuu eurooppalaisuus, ja se tarjoaa vaihtoehdon Euroopan ulkopuolelta tuleville kansainvälisille maksutavoille. Alustavan aikataulun mukaan kuluttajien välisiin maksuihin käytettävät palvelut voisivat tulla käyttöön vuoden 2022 aikana. Muut palvelut on tarkoitus ottaa käyttöön vaiheittain vuoteen 2025 mennessä. Kuluttajille kohdennettu eurooppalainen maksutapa on sekä eurojärjestelmän että Euroopan komission vähittäismaksustrategioiden keskeinen tavoite, ja niin eurojärjestelmä kuin Euroopan komissio ovat antaneet tukensa EPI:lle.

EPI:n lisäksi aloitteita yleiseurooppalaisiksi vähittäismaksujärjestelmiksi on ainakin

kaksi. Sekä Euroopan kolmansien osapuolten palveluntarjoajien yhdistys (European Third Party Providers Association, ETPPA) että eurooppalaisten mobiilimaksujärjestelmien yhdistys (European Mobile Payment Systems Association, EMPSA) vievät omia hankkeitaan eteenpäin. Eurojärjestelmä on valmis tukemaan hankkeita, jos ne täyttävät kaikki vähittäismaksamisen strategian päätavoitteet. Edellä luetellut hankkeet voivat kaikki olla merkittäviä edistysaskeleita eurooppalaisessa maksamisessa, lisätä riippumattomuutta Euroopan ulkopuolisista toimijoista ja täydentää omalta osaltaan eurooppalaisen vähittäismaksamisen tarjontaa.

Maksupalveluiden kehitys pankeissa

Yleisen eurooppalaisen kehityksen mukaisesti myös suomalaiset pankit ovat vähitellen ottaneet käyttöön SEPA-pikasiirron. Pääasialliseksi kanavaksi SEPA-pikasiirtojen välittämiseksi pankista toiseen on Suomessa ja koko Euroopassa muodostunut EBA Clearingin [RT1-järjestelmä](#).^[1] Eurojärjestelmä ja Euroopan komissio asettivat keskeiseksi strategiseksi tavoitteeksi SEPA-pikasiirtojen Euroopan laajuisen hyödyntämisen. Täysi eurooppalainen saavutettavuus syntyy pankkien, RT1:n ja muiden selvityskeskusten (Automatic Clearing House, ACH) siirtyessä käyttämään eurojärjestelmän TARGET Instant Payment Settlement eli [TIPS-järjestelmää](#) vuoden 2021 lopulla. Kaikki maksupalveluntarjoajat yhdistävä pikamaksamisen infrastruktuuri luo pohjan edellä mainittujen kuluttajapalveluiden kehitykselle.

[P27](#) on kuuden pohjoismaisen pankin käynnistämä hanke, jonka tarkoituksena on yhtenäistää ja yksinkertaistaa pankkien välistä maksujen käsittelyä. Pohjoismaissa on usean valuutan ja aiemman kehityksen vuoksi suuri määrä erilaisia maksujärjestelmiä, joiden kautta maksuja välitetään maiden sisällä ja niiden välillä. Eri järjestelmien käyttäminen on vaatinut pankeilta useita prosesseja, joiden ylläpito on kallista. Vaiheittaisen käyttöönoton seurauksena [P27:n](#) on tarkoitus lopulta yhdistää pohjoismaisten pankkien pirstalainen maksamisen ympäristö yhdeksi kokonaisuudeksi. [P27:n](#) myötä pankkien on mahdollista kehittää palveluitaan myös kotimarkkinoita laajemmin.

Yhdenmukaistamalla Pohjoismaissa käytettyjä menettelyjä SEPA-standardien kanssa [P27](#) auttaa viemään myös muut pohjoismaiset valuutat osaksi eurooppalaista vähittäismaksamisen kokonaisuutta. Pidemmällä aikavälillä järjestelmän monivaluuttaisuus voi auttaa myös globaalien, rajat ylittävien maksujen käsittelyssä. Vaikka [P27:ssä](#) ja [TIPS:ssä](#) on samoja toimintoja, ne toimivat ensisijaisesti toisiaan täydentävinä. [TIPS:n](#) muodostama verkosto laajentaa [P27:n](#) kautta saavuttavien pankkien joukkoa. Tätä voidaan hyödyntää esimerkiksi [EPI:n](#) kaltaisissa palveluissa, joissa on keskeistä luoda yhteydet kuluttajien tilien välille koko Euroopassa.

SEPA-pikasiirtoja välittäviä pikamaksualustoja sekä pohjoismaista [P27](#)-hanketta hyödyntäen pankit voivat kehittää kuluttajille ja yrityksille suunnattuja palveluitaan vastaamaan eurooppalaisten vähittäismaksustrategioiden tavoitteisiin ja maksamisen alueelle pyrkivien uusien toimijoiden luomaan kilpailuun. Meneillään olevat hankkeet eivät koske ainoastaan euromääräistä maksamista, vaan [P27-järjestelmää](#) hyödyntäen

1. EBA Clearing on yksi eurooppalaisista vähittäismaksujen selvityskeskuksista (ACH).

mukana olevat pankit voivat tarjota asiakkailleen pääsyn pohjoismaiseen maksamisen ympäristöön.

Keskuspankin järjestelmät kehitystä tukemassa

Rahoitusjärjestelmän vakaa toiminta edellyttää luotettavasti toimivaa maksuinfrastruktuuria. Keskuspankin tehtävänä on osaltaan huolehtia maksujärjestelmien luotettavuudesta ja tehokkuudesta sekä osallistua niiden kehitykseen. Järjestelmien kehittäjänä keskuspankki on samojen kysymysten äärellä kuin maksupalveluntarjoajat tai selvityskeskukset, ja järjestelmiä on kehitettävä vastaamaan maksamisen muuttuvia tarpeita.

Eurojärjestelmän kehittämä SEPA-pikasiirtojen välittämiseen tarkoitettu TIPS-palvelu otettiin käyttöön marraskuussa 2018. Se mahdollistaa SEPA-pikasiirtojen välittämisen kahden osapuolen välillä keskuspankissa olevia tilejä käyttäen. TIPS mahdollistaa maksujen välittämisen lähes reaaliajassa vuoden jokaisena päivänä vuorokauden ympäri.

SEPA-pikasiirtojen Euroopan laajuisen kattavuuden edistämiseksi EKP:n neuvosto päätti heinäkuussa 2020 muutoksista, joiden avulla voidaan varmistaa, että kaikki SEPA-pikasiirtoja käyttävät pankit ovat tavoitettavissa niiden käyttämästä selvityskeskuksesta riippumatta. Eurojärjestelmän tavoitteena on varmistaa, etteivät uudet pikamaksamisen ratkaisut johda edelleen eurooppalaisen vähittäismaksamisen pirstaloitumiseen.

Päätöksen mukaisesti kaikkien maksupalveluntarjoajien, jotka ovat mukana TARGET2-järjestelmässä ja jotka ovat sitoutuneet SEPA-pikasiirron käyttöönottoon, tulee olla saavutettavissa myös TIPS-palvelun kautta. Maksupalveluntarjoaja voi toteuttaa vaatimuksen avaamalla oman TIPS-tilin tai sopimalla toisen osapuolen kanssa sen TIPS-tilin käytöstä. Samalla kaikkien SEPA-pikasiirtoja tarjoavien selvityskeskusten on siirrettävä nykyiset rahatilinsä TARGET2-järjestelmästä TIPS:iin.

TIPS:n rakentamisessa otettiin huomioon myös mahdollisuus eri valuuttojen käyttöön, mutta ensivaiheessa käyttö aloitettiin euromääräisillä maksuilla. Monivaluuttaominaisuus mahdollistaa järjestelmän käytön tulevaisuudessa myös muiden valuuttojen määräisissä maksuissa sekä mahdollisesti myös eri valuuttojen määräisten rajat ylittävien maksujen välittämisessä. Monivaluuttaominaisuutta alkaa ensimmäiseksi käyttää Ruotsin keskuspankki, joka ottaa järjestelmän käyttöön Ruotsin kruunun määräisten pikamaksujen selvitykseen.

Mainituilla toimilla eurojärjestelmä mahdollistaa pikamaksujen välittämisen koko Euroopassa maksupalveluntarjoajan käyttämästä maksuinfrastruktuurista riippumatta. Muutokset edistävät yhtenäisen pikamaksamisen käyttöönottoa koko euroalueella ja antavat hyvät lähtökohdat eurooppalaisille toimijoille vastata kilpailuun ja ylläpitää maksamisen eurooppalaisuutta.

Markkinat muutoksessa

Kuluttajien vaatimukset palveluntarjoajia kohtaan kasvavat, kun markkinoille tulee uusia innovaatioita. Esimerkiksi mobiililaitteita oletetaan voitavan hyödyntää erilaisissa maksamisen tilanteissa. Monissa tilanteissa maksamisesta on myös tullut yhä

näkymättömämpi toimenpide. Nopeudesta ja helppoudesta on tullut kuluttajille perusvaatimus. Finanssitoimialalla luottamus on kaiken perusta, joten maksamisen on säilyttävä turvallisena myös nopeuden ja helppouden lisääntyessä.

Kuluttajien tarpeisiin vastaaminen ja pyrkimys tehokkuuteen vaatii maksupalveluiden tarjoajilta investointeja tietojärjestelmiin. Palvelukyvyn ylläpitäminen edellyttää myös kehityksen jatkuvaa seurantaa ja reagointia muutoksiin. Tekoälyn ja pilvipalveluiden hyödyntäminen luovat uusia mahdollisuuksia maksamisen palveluille. Näitä pyritään hyödyntämään niin perinteisten maksupalveluntarjoajien kuin maksupalveluita kehittävien teknologiayhtiöiden piirissä. Teknologiayhtiöiden etuna on kuitenkin se, ettei niillä ole ylläpidettävänä peruspankkijärjestelmää. Tällä voi olla vaikutusta kilpailuasetelmaan, jos sääntelyltään kevyemmät toimijat voivat vallata markkinoita perinteisiltä toimijoilta. Lainsäädännön ja valvojien on huolehdittava sääntelyn ajanmukaisuudesta ja kattavuudesta niin, ettei puutteellinen sääntely vaaranna järjestelmien turvallisuutta tai anna keinotekoista etua alalle pyrkiville suurille teknologiayhtiöille.

Reaaliaikaisuus on nouseva trendi ja monissa päivittäisissä asioissa jo oletusarvo. Ihmiset arvostavat nopeutta viestinnässään tai esimerkiksi asioiden uutisoinnissa, mutta myös ostotapahtumissa. Maksaminen on kuitenkin monikerroksinen tapahtuma, ja esimerkiksi verkkomaksutapahtumassa on useita osapuolia ennen kuin raha on vaihtanut omistajaa ja tuote voidaan lähettää tai luovuttaa ostajalle. Pikamaksamisen infrastruktuurin avulla maksamisen arvoketju on nopeutunut. Ostotapahtumassa reaaliaikaistuminen tarkoittaa rahan nopeampaa siirtymistä osapuolten välillä, tuotteiden nopeampaa toimitusta, mutta myös tiedon nopeampaa siirtymistä. Kehitystä voidaan hyödyntää myös kaupassa tapahtuvassa maksamisessa. Asiakastietojen analysointi voidaan tehdä maksun yhteydessä. Myös esimerkiksi toimitusketjua voidaan nopeuttaa, kun tieto reaaliaikaisesta maksusta saadaan heti.

Tiedon nopea siirtyminen maksun yhteydessä on luonut yrityksille uusia teknologisia mahdollisuuksia esimerkiksi taustatehtävien tehokkaampaan hoitamiseen. Toisen maksupalveludirektiivin eli PSD2:n voimaantulon myötäpankkien tuli avata asiakasrajapinnat ulkopuolisille toimijoille. Rajapintojen avaamisen myötä fintech-yritykset ovat tuoneet markkinoille useita ohjelmointirajapinta (API) -ratkaisuja, joilla yritysasiakkaat voivat automatisoida laskutusta ja toimitusten seurantaa sekä antaa kuluttajille reaaliaikaisempaa tietoa tavaroiden saatavuudesta.

Suomen markkina on avoin eurooppalaiselle kehitykselle

Pohjoismaiset pankit ovat hyödyntäneet digitalisaation mahdollisuuksia palveluissaan pitkään. Uudet digitaaliset innovaatiot ovat viime vuosina lisänneet kiinnostusta maksamista kohtaan, koska ne tarjoavat monia mahdollisuuksia uusiin käytännön sovellutuksiin. Eurojärjestelmän ja Euroopan komission vähittäismaksustrategiat pyrkivät ohjaamaan eurooppalaista kehitystä yhdenmukaisesti niin kansalaisten kuin yritysten hyväksi. Strategioilla pyritään välttämään maksamisen nykyisten ja uusien palveluiden pirstoutumista kansallisiin tai vain muutamia maita palveleviin osiin.

Euroopan unionin kansalaiset eivät käteisrahaa lukuun ottamatta ole toistaiseksi voineet käyttää yhtenäisiä päivittäismaksamisen tapoja eri maissa. EU:n ulkopuolelta tulevien korttiyhtiöiden ratkaisut ovat olleet ainoat koko Euroopassa toimivat maksutavat ostosten maksuun, ja niidenkin hyväksyttävyydessä on ollut maakohtaisia eroja. Suomen tilanne heijastaa tältä osin yleisesti Euroopan tilannetta, kun muutamaa maata lukuun ottamatta korttimaksamisessa ei ole ollut enää kansallista ratkaisua. SEPA-tilisiirtojen ja SEPA-pikasiirtojen osalta olemme kuitenkin olleen mukana yleiseurooppalaisessa kehityksessä.

Tähän asetelmaan käynnissä olevat maksamisen kehityshankkeet tuntuvat sopivan hyvin. Yhteiskunnan toiminnan kannalta niin keskeisen toiminnoin kuin maksamisen täydellinen riippuvuus Euroopan ulkopuolisista toimijoista luo riskejä järjestelmän toimintaperiaatteille, liiketoiminnalle ja jatkuvuudelle. Samalla kaikkien toimijoiden kannalta tehokkaiden maksamisen ratkaisujen edistäminen esimerkiksi yleiseurooppalaisen EPI-järjestelmän avulla vaikuttaa perustellulta. Pankkien on uusien kilpailijoiden, kuten big tech -yritysten, alalle tulon aiheuttamassa kiristyvässä kilpailutilanteessa pidettävä huolta tehokkuudestaan ja innovatiivisuudestaan. Yleiseurooppalaisten standardien kanssa yhteensopiva pohjoismainen P27-hanke voi tukea markkina-alueen pankkien kilpailuasemaa jatkossakin.

Yleiseurooppalaisten päivittäismaksamisen järjestelmien rakentaminen on vielä alkuvaiheessa. Hajanaisten ja vanhaan teknologiaan perustuvien maksujärjestelmien muuttaminen vastaamaan Euroopan ulkopuolelta tulevaan kilpailuun ei ole helppoa eikä tapahdu nopeasti. Eurooppalaiset vähittäismaksustrategiat antavat kuitenkin hyvän suunnan kehitykselle. Muutos vaatii yksityisen ja julkisen sektorin hyvää yhteistyötä sekä uskoa samoihin päämääriin. Tavoite eurooppalaisen kilpailukyvyn säilyttämisestä on yhteinen.

Avainsanat

[vähittäismaksustrategia](#), [kehittämishankkeet](#), [Euroopan komissio](#), [maksaminen](#), [eurojärjestelmä](#)